

Mit aftryk på BUP forskning – refleksioner og visioner

BUP-DK's 25 års jubilæum

Professor
Niels Bilenberg
SDU/Region Syddanmark

Region Syddanmark

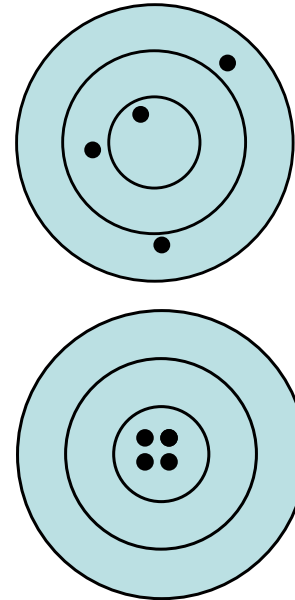
University of
Southern Denmark

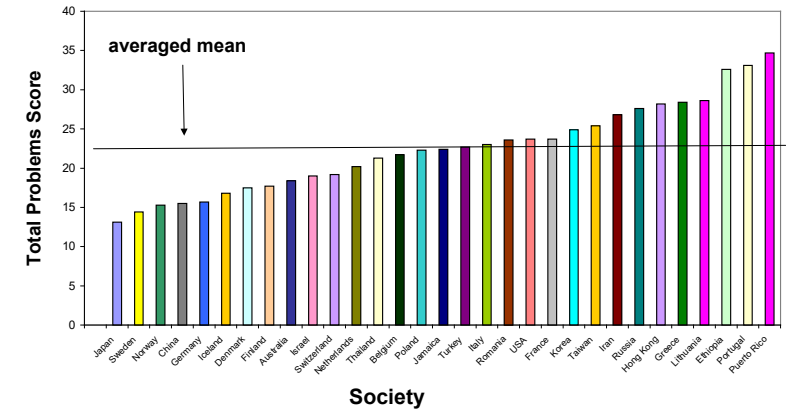
Mit forsker-
afsæt.....
i
1990'erne

Psykometri - psykopatologi og hvordan vi måler det

**CBCL Total Problems Scores in 31 Societies
(N = 55,508)**

Psykometri – dansk tilpasning

- Spørgeskemaer (danske normer)
 - Broad-band "problems"
 - CBCL/TRF/YSR (ASEBA)
 - SDQ
 - Diagnose specifik
 - ADHD-RS
 - (ASSQ)

- Interview (undervisning/træning af læger, psykologer, forskere)
 - K-SADS
 - DAWBA

- Kliniker rating
 - HoNOSCA (træning af klinikere)

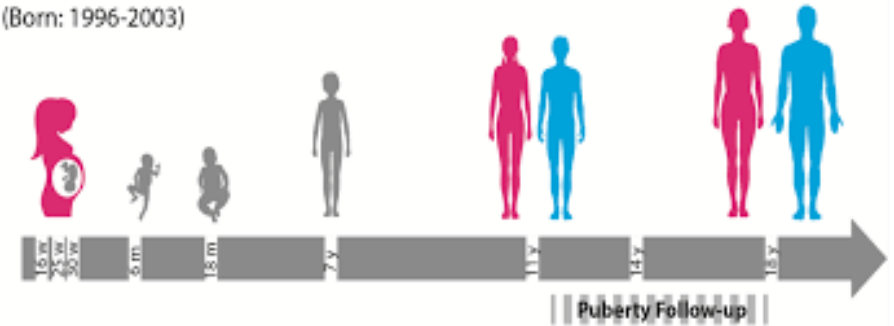
Epidemiologi

- **Nationalt prævalens-studier** (Dorthe Petersen, 2006)
 - 10,1% opfyldte DSM-kriterier for psykiatrisk sygdom
- **Register-studier** (med bl.a. Steinhausen)
 - Somatisk komorbiditet ved ASD og ADHD
- **Validering af PCR-diagnoser**
 - Har betydet meget for "impact" af DK registerstudier

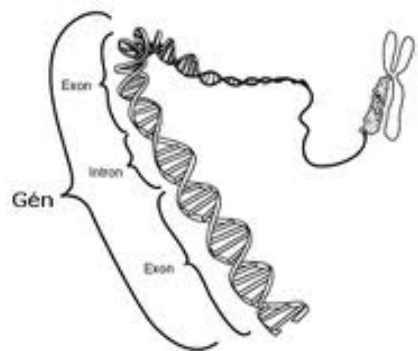
Fødselskohorter

- Prospektive designs
- Eksponering indsamles før outcome
- Associationer mellem potentielle risiko-faktorer og psykopatologi (state) eller psykopatologiske træk (traits)

The Danish National Birth Cohort
(Born: 1996-2003)

Gener, miljø, livsstil (risiko faktorer)

& Neuro-development

Odense Børnekoorte (OBK) – B&U-psykiatri

- Mødre rekrutteret af jordemødre under graviditeten; 2010-2012 i Odense
- Ca. 2.700 inkluderede (ca. 2.300 aktive nu)
- Biologisk materiale (blod, urin) fra forældre (mor) og nyfødt barn
- Børnene undersøges og der tages blodprøve ved 3 og 18 mdr., samt ved 3, 5, 7, 9, 12, **15*** og 18 år.
- Spørgeskemaer (CBCL/TRF) ved 3, 5, 9 og 12 år (YSR)
- Klinisk undersøgelse (WISC ved 7 år, social kognitive tests ved 10-11 år)

- * Pågår nu

Vitamin D status in pregnancy and childhood associates with intelligence quotient at age 7 years: An Odense child cohort study

ANZJP

Australian & New Zealand Journal of Psychiatry
1-11
DOI: 10.1177/00048674221116027

© The Royal Australian and New Zealand College of Psychiatrists 2022
Article reuse guidelines:
sagepub.com/journals-permissions
journals.sagepub.com/home/anp

ELSEVIER

Full length article

Maternal concentrations of phthalates and Attention-Deficit Hyperactivity

Journal of Autism
<https://doi.org/10.1016/j.jaut.2022.102500>

ORIGINAL

Prenatal
in the O

Camilla V. B.
Henriette Bo

European Journal
Published by Ox
This work is writ
<https://doi.org/10.1016/j.jaut.2022.102500>

Dose
associ
in thro

Philippe G
Niels Bilen

Prænatal-

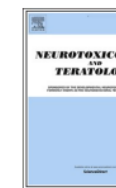
- D-vitaminmangel er korreleret med ADHD-træk og lavere IQ
- PCOS er associeret med øgede ASD-træk
- Testosteron er positivt associeret med ASD-træk hos drenge
- Kortisolniveauer er associeret med højere prævalens af ASD-træk (primært hos drenge)
- PFAS (PFOS og PFNA) er associeret med lavere IQ
- Fluorideksponering er associeret med lavere IQ i skolealderen

1 Departme
2 Departme
3 Department of Biostatistics, University of Copenhagen, Denmark
4 Department of Child and Adolescent Psychiatry, Odense University Hospital, Odense, Denmark
5 Department of Psychology, Faculty of Health, York University, Toronto, ON, Canada
6 Department of Population and Public Health Sciences, Keck School of Medicine, University of Southern California, Los Angeles, CA, USA

Prenatal exposure to pyrethroids and chlorpyrifos and IQ in 7-year-old children from the Odense Child Cohort

nt (IQ)

OBK-studier på vej

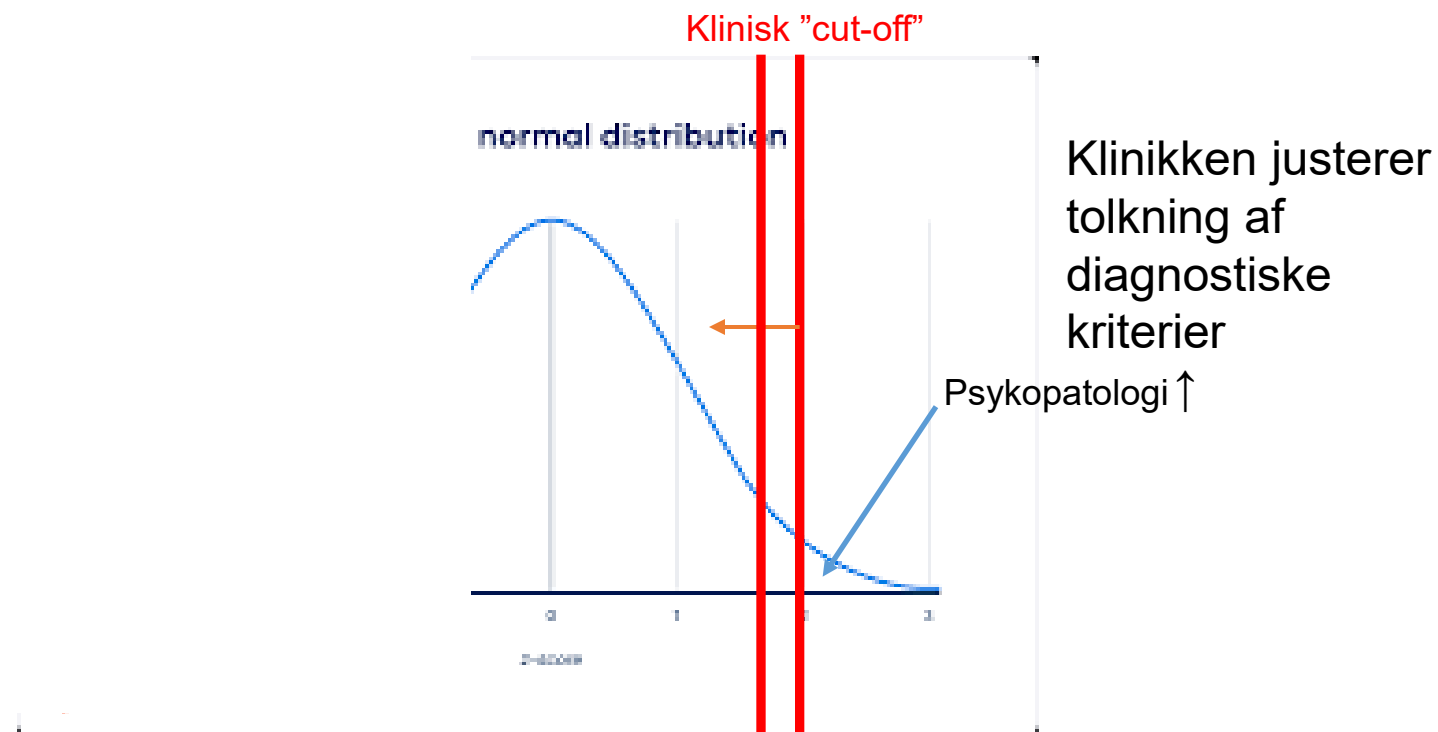
- Associationer mellem hormonforstyrrende stoffer og social-kognitive færdigheder (RME, AT, 3-D rotation)
- Risikofaktorer for skolefravær

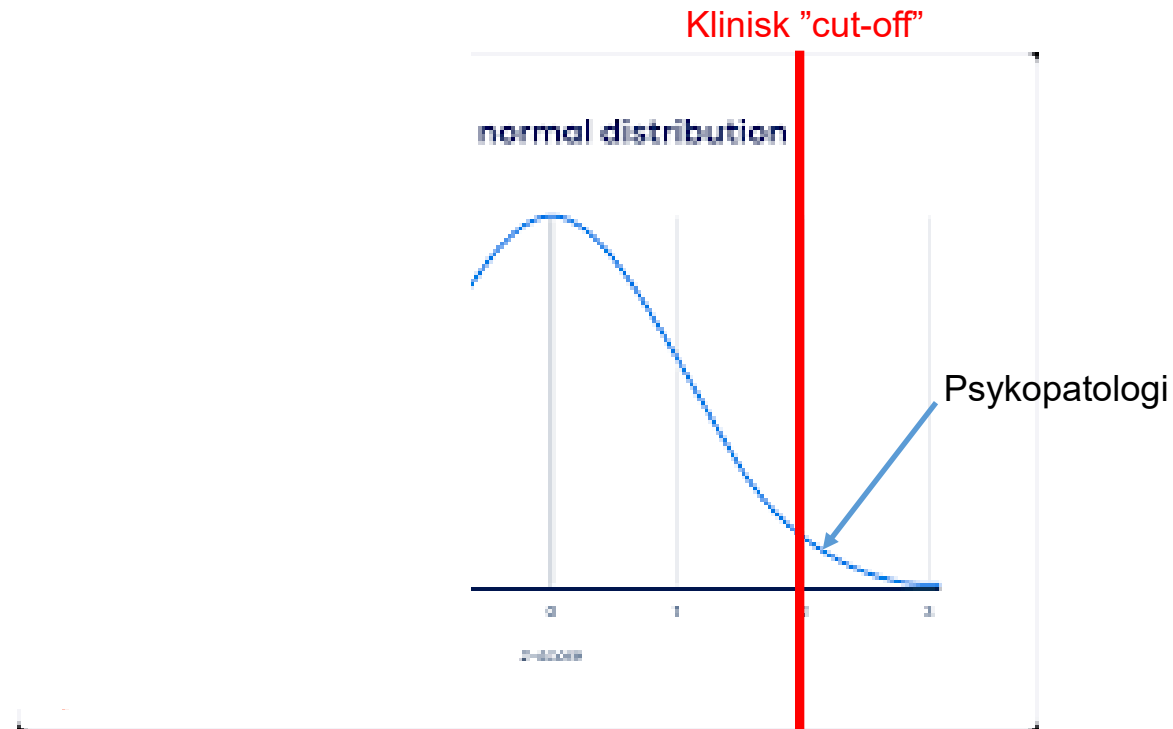
Vigtige erkendelser fra psykometri og risikostudier

- Alle BUP sygdomstilstande er spektrum tilstande
- "Trait" vs. "State"
- **Hvor ligger cut-off mellem normal variation og afvigelse (psykopatologi)?**
- Aldrig vigtigere end nu, at være systematiske
- Normalitet ↔ "neuro-diversitet" ↔ psykisk sygdom (psykopatologi)

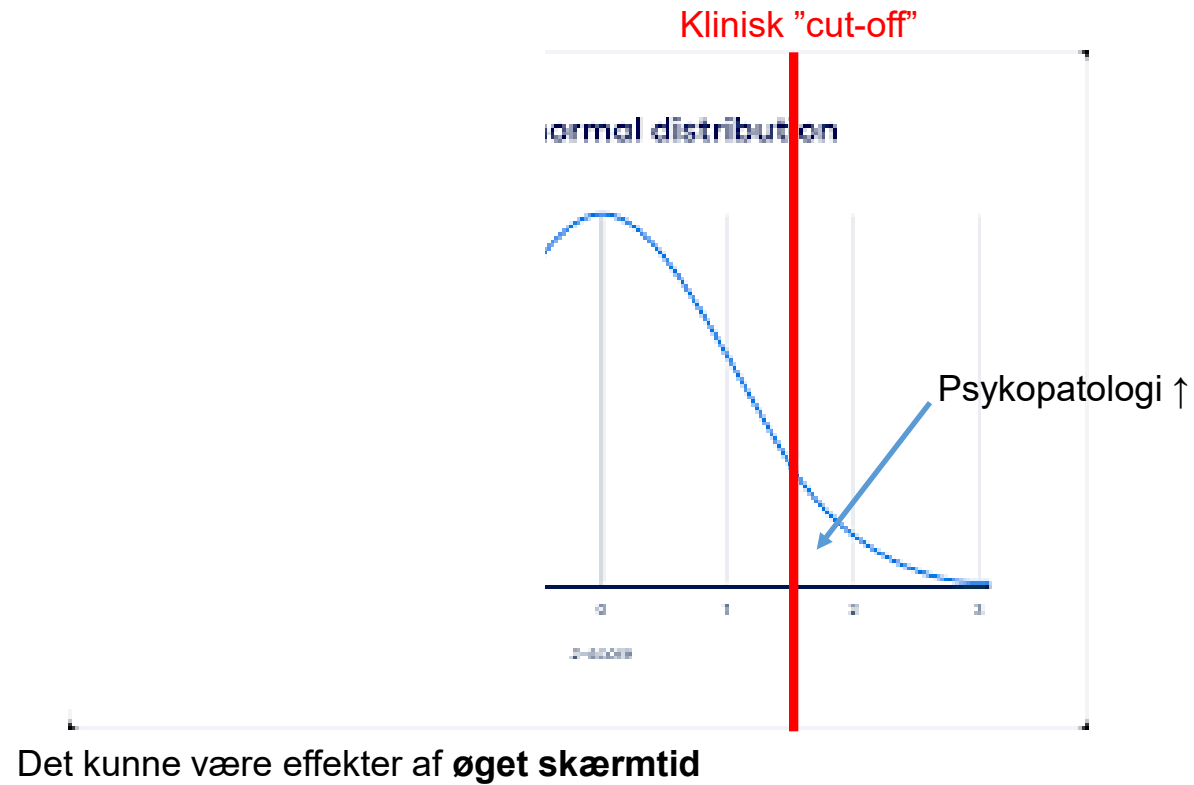
Symptomers fordeling i populationen

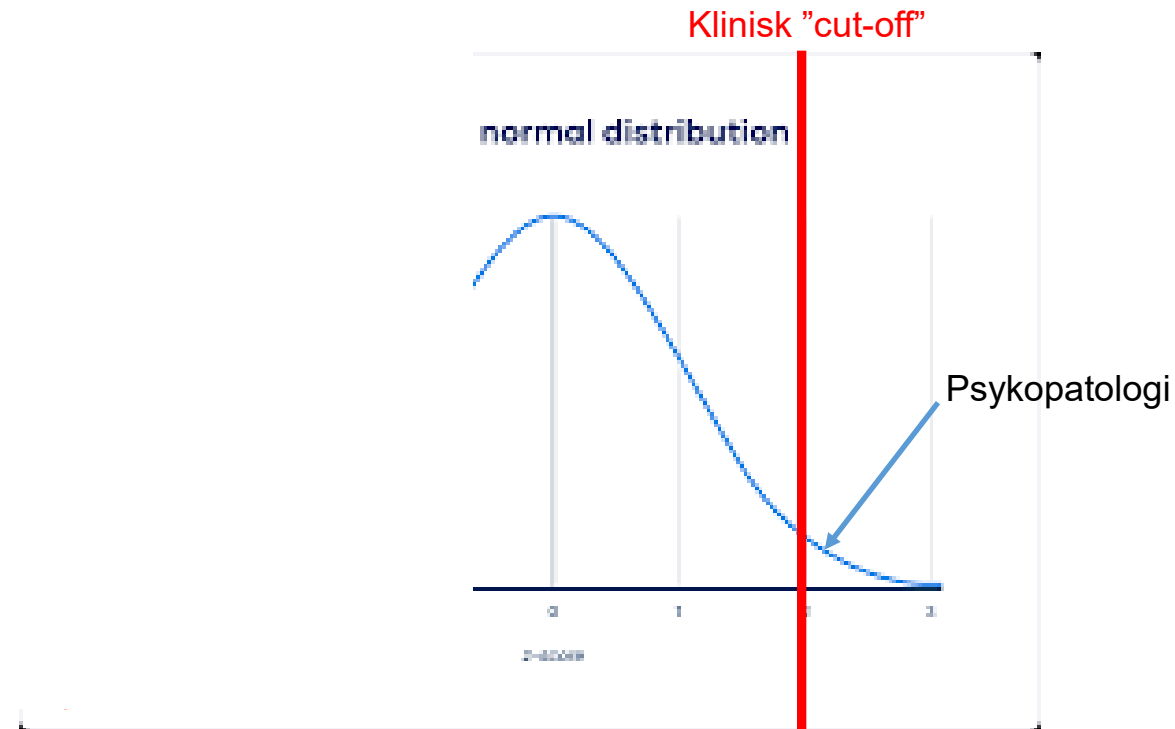
Symptomers fordeling i populationen

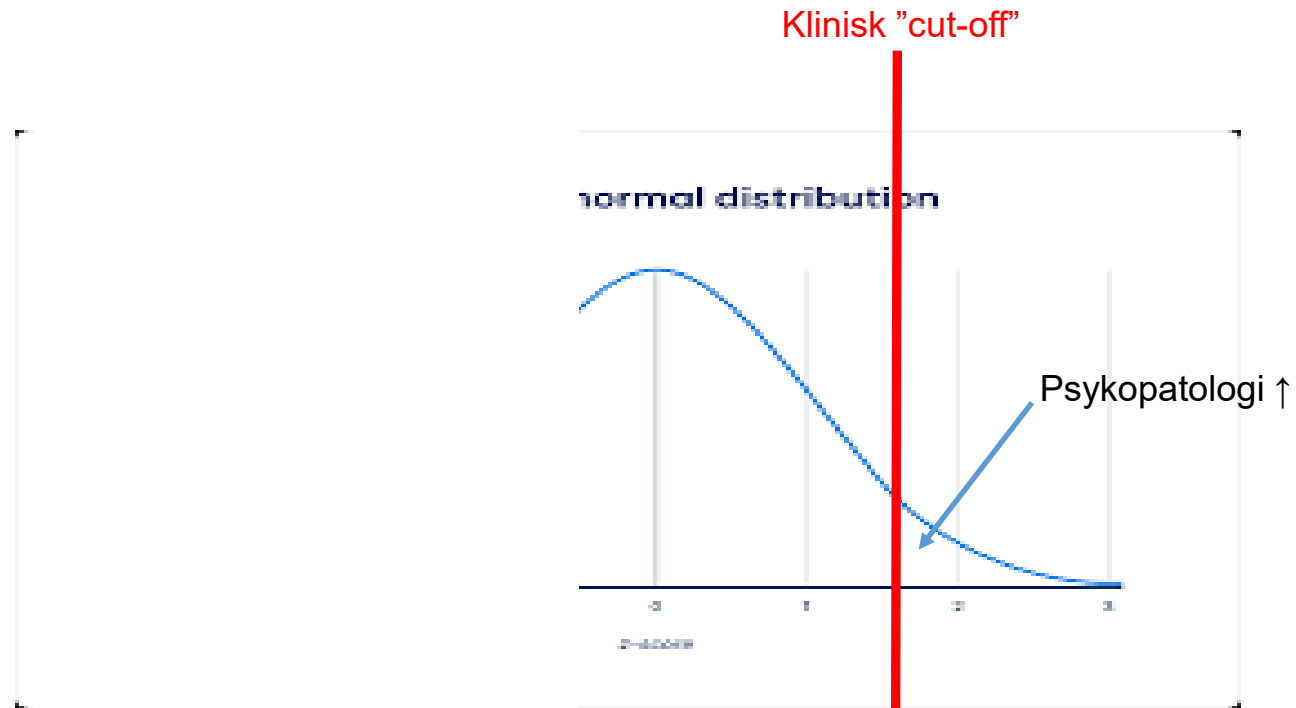
.. forskydning mod flere symptomer

Symptomers fordeling i populationen

... anden fordeling i populationen

Det kunne være effekter af **hormonforstyrrende stoffer** i graviditet el. tidlig barndom

An award-winning evidence-based intervention for children with Autism or Autism Spectrum Disorder

The PACT (Paediatric Autism Communication Therapy) accredited training course and PACT published manual is intended for professionals from a range

Forælder-medieret og videounderstøttet behandling

Forælder og barn leger sammen –
legen optages på video

Forælder får feedback af terapeuten
når de ser video

Fælles opmærksomhed

Sensitive responser

DAN-PACT; Forskningsprojektet

Studie design

REGION NORDJYLLAND

- **Nationalt RCT – 5 regioner**
 - Inklusion af 280 børn 2-6 år med ASF-diagnose
- **Interventionsgruppe**
 - **MAU** (som vi plejer) – forstærket med ”åbent forløb” i BUP i 14 mdr
 - **+ PACT** (12 + 6 sessioner på 14 mdr)
- **Kontrol gruppe**
 - **MAU** (som vi plejer) – forstærket med ”åbent forløb” i BUP i 14 mdr

DAN-PACT – effekt-mål

Primært effektmål

- ASD kernesymptomer (**ADOS-CSS**) (Gotham et al., 2009; C Lord et al., 2012)

Sekundære effektmål

- BOSCC
- Vineland (adaptiv funktion)
- QoL (forældre/barn)

DAN-PACT; status

- LPLV 28.2.2026
- SAP klar
- Resultater sensommer 2026

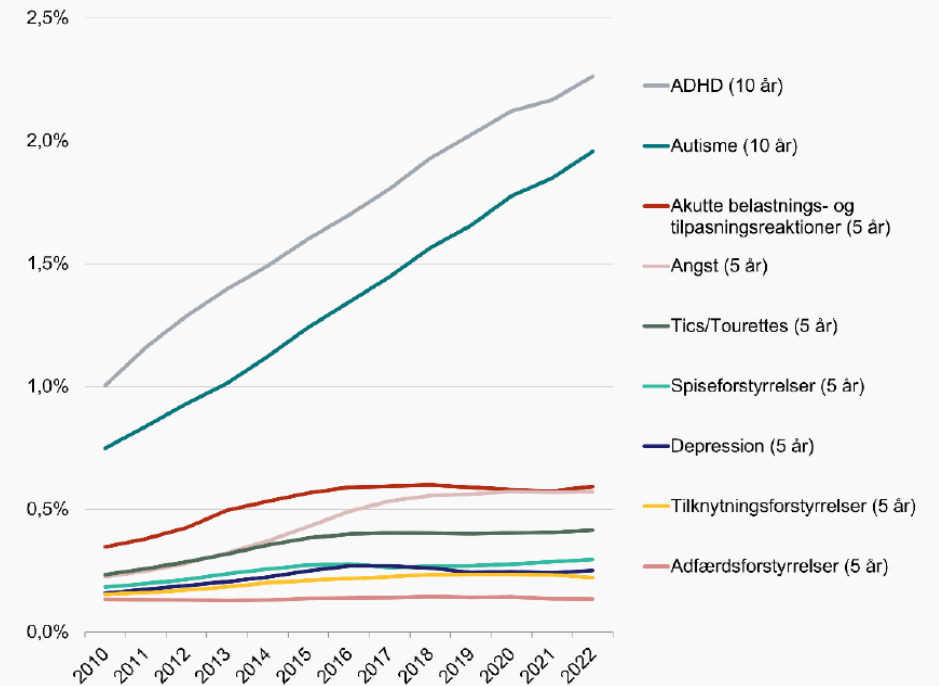
REGION NORDJYLLAND

Udfordringer for dansk BUP i fremtiden

- Vi behøver ikke blive større – men **bedre til at afgrænse BUP's målgruppe og behandle** psykisk syge børn og unge
- Stærkt fokus på **psykopatologi** – herunder **funktionsniveau**
- Obs. **somatisk oversygelighed**
- **Reduktion af ulighed** i adgang til BUP
- Forskning i **forebyggelse** (risiko-børn)
- Forskning i **behandling** (gode RCT-studier)
 - Kliniske, **patient-relevante outcomes**

Figur 2

Udvikling i andelen af børn og unge med udvalgte psykiatriske diagnoser

Note: Andel af 0-17-årige pr 1/1, som i løbet af de foregående 5 år (10 år ved ADHD og autisme) har fået registreret mindst én af de pågældende diagnoser som aktions- eller bi-diagnose i forbindelse med kontakt med hospitalssektoren (psykiatrien og somatikken).

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen.

Tak for jeres opmærksomhed

